

А. Г. Данилюк, Т. М. Андрієвська

Львівський музей народної архітектури та побуту ім. К. Шептицького

Львівський музей народної архітектури та побуту ім. К. Шептицького, Народної архітектури та побуту музей у Львові ім. К. Шептицького

Створ. як відділ нар. будівництва Музею етнографії та нар. побуту АН УРСР (нині Інститут народознавства НАНУ) відповідно до рішення Львів. облвиконкому 1966 та постанови РМ УРСР 1967. У 1971 реорганіз. в окрему установу з сучас. назвою, у наступ. році його відкрито для відвідувачів. Підпорядк. Львів. обл. упр. культури, від 2003 – Львів. міськраді. Від 2016 – ім. К. Шептицького. Знаходиться у місцевості Кайзервальд, на тер. регіон. ландшафт. парку «Знесіння». Музей побудований за етногр. принципом. Осн. напрями діяльності: вивчення, збереження та популяризація пам'яток дерев'яної архітектури, предметів побуту, нар. культури та зразків нар. мистецтва усіх істор.-етногр. груп Зх. України, що сформувалися наприкінці 19 – на поч. 20 ст. (Бойківщина, Лемківщина, Гуцульщина, Волинь, Поділля, Полісся, Буковина, Закарпаття та Львівщина). На пл. 36,5 га архіт. об'єкти експонуються у традиц. для них взаємозв'язку – в сільс. ансамблях. 15–20 архіт. споруд формують мікросело, в якому є хати з хліва-ми та стодолами, громад. олійня і тартак, пасіка та водяний млин побл. ставка, а в центрі – церква, школа та громад. дзвін. Житл., госп. і вироб. споруди відтворені з відповід. інтер'єрами: побут. предметами, посудом, одягом, с.-г. знаряддями, інструментами. Етнографи й архітектори музею, досліджуючи у пошук. експедиціях пам'ятки архітектури, опитуючи десятки місц. жит., компонували гуцул., покут., лемків. й ін. мікросела типовими, давніми пам'ятками з цікавим вираз. архіт.-худож. вирішенням. Комплектування музею було найважливішою ділянкою роботи. Будівлі маркували перед розбиранням, перевозили та відтворювали на тер. музею. Відчуття атмосфери села досягнуто вдалим вписуванням споруд у довколиш. ландшафт. Нині львів. скансен – один із найбільших музеїв під відкритим небом в Європі. На його тер. відтворено понад 120 пам'яток нар. дерев'яної архітектури. Серед них – хати, збудовані у 1749, 1792, 1812, 1846, 1860, 1887, 1900; госп.-вироб. споруди – водяний млин, вітряки, сукновальня, тартак, кузня, олійня. Налічується 7 храмів, що є найбільшою у світі колекцією

церков, зібраною в одному скансені. Лише одна з цих пам'яток – лемків. церква – відтворена з нового матеріалу за зразком храму 1831 з с. Котань (Польща). Остан. набутком серед культ. споруд є костел 1936 із с. Язлівчик Бродів. р-ну Львів. обл. (відтворений у музеї 2013). Найвидатніша пам'ятка серед храмів музею – церква Премудрості Божої 1763 із с. Кривка Турків. р-ну Львів. обл. До Львова її перевезено 1930 за сприяння мистецтвознавця М. Драґана, мовознавця І. Свенціцького, митрополита Андрея Шептицького. У церкві постійно ведуть богослужіння монахи Свято-Іванів. студит. монастиря. Понад 20 тис. експонатів музей. фондосховища згруповані у 18 збірок. Найбільша з них – понад 8 тис. зразків нар. одягу та тканин, серед яких велика колекція сорочок різних етногр. місцевостей. Представлений знач. фонд гончарства та кераміки, окрасою якого є колекція гуцул. кахлів. Серед унікал. експонатів – 12 старовин. рукописів, зокрема Євангеліє 15 ст. та «Тріодь цвітна» 1451, 128 стародруків 15–16 ст., зокрема «Апостол» Івана Федорова, виданий у Львові 1574, та «Апостол» 1665. У музеї – велика збірка іконопису з цінними пам'ятками 15 ст., зокрема ікона «Богородиця Милування з похвалою», зберігається найдавніший галиц. процесій. хрест із живопис. зображеннями. Окрім пам'яток мистецтва, речей домаш. вжитку, меблів і с.-г. знарядь, музейні працівники зібрали бл. 200 нар. муз. інструментів. Фрагменти збірок фондосховища часто демонструють у музей. виставк. залі. Тут експонують свої роботи відомі художники, митці-початківці та майстри нар. творчості. Гончарі, різьбярі, ткачі, майстри дерев'яної або сирної іграшки беруть участь у музей. святах. У музеї проводять наук. конф., фольклорні ярмарки, фестивалі нар. музики, заходи до реліг. свят тощо. Його експозиції використовують для зйомок худож. і наук. фільмів («День отця Сойки», вистава, Львів. телебачення; «Таємниці святого Юра», Київ. кіностудія ім. О. Довженка, обидва – 1981; «Кармелюк»; «Украдене щастя», обидва – 1984; «Час збирати каміння», 1993; «Роксоляна», 1995; усі – Укртелефільм; «Данило Галицький», Одес. кіностудія, 1986), муз. відеокліпів (за участі В. Зінкевича, Н. Яремчука, І. Білозіра, О. Білозір та ін.). Директор – Р. Назаровець (від 2013).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Красовський І. Д. Музей народної архітектури та побуту у Львові: Путівник. Л., 1975;
2. Данилюк А. Г., Рибак Б. Я. Музей народної архітектури та побуту у Львові. Л., 1988;
3. Білень М. Зелена стежка музею: Путівник. Л., 1988;
4. Данилюк А. Музей в Шевченківському гаї. Л., 1993;
5. Його ж. Музеї просто неба і проблеми їх становлення в Україні // Зап. НТШ. 1995. Т. 130;
6. Його ж. Львівському скансену – 15 років // Дзвін. 1996. № 9;
7. Його ж. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку. Т., 2006;
8. Данилюк А. та ін. Музей народної архітектури та побуту у Львові: Путівник. Л., 2007.

Бібліографічний опис:

Львівський музей народної архітектури та побуту ім. К. Шептицького / А. Г. Данилюк, Т. М. Андрієвська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59663>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).